

Előfizetési árak:

Egész évre	10— K
Fél évre	5— K
Negyed évre	2.50 K

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik szerdán és szombaton.

BAJA

Kiadóhivatal
Kazal József könyvnyomdája, ahol
előfizetések és hirdetések felvételt
nek. Telefon 45.

Szerkesztőség
Baja, Eötvös József-utca 2. szám.
Telefon 116.

Felolvasó szerkesztő
és lapfajdos: **Mesko Zoltán.**

LEZAJLOTTAK

a választások. Ugy tudjuk, hogy az eredménnyel egyik részen sincsenek teljesen megelégedve. Itt a II-ik kerület fáj, ott a III-ik kerület okoz sajnó sebeket. Így szokott ez lenni különben minden választás után. Az emberek nem egykönnyen nyugodnak meg abban, hogy szinte biztosra vett tippeléssel fiaskót vallottak, hogy az eredmények nem olyanok voltak, mint aminőknek azokat előre elképzelték.

Városszerint csak a választások képezik a szóbeszéd tárgyát.

A város elsőrendű eminens érdeke azonban az, hogy a kedélyek végre is megnyugodjanak, hogy az eredménybe beletörődjenek és hogy ismét a rendes megszokott kerékvágásba kerüljön minden.

A polgárok megelégedését nyújtó foglalkozásukhoz térjenek vissza és bizzanak abban, hogy a város vezetőiben, tekintet nélkül a pártok szerinti elosztásra, ki fog alakulni az az egyedüli helyes állapot, hogy városi ügyekben egyedül a város és így a polgárok összesége jól felfogott érdekei által, nem pedig pártszenvédek által vezéreltetik magukat.

Kézenfekvő dolog már ma az, hogy a város csak úgy fejlődhetik, ha vezetői összefognak, ha egyesült erővel járnak el érdekében.

Nyilvánvaló és saját kárunkon tapasztalt igazság az, hogy a politikai pártszenvédelektől irányított, városi politika a városok csődjéhez vezet, hogy tönkre kell mennie az olyan városnak, melynek vezetésében úgy foglal helyet két párt, hogy az egyik csak azért ellenzi a másik által felvetett helyes ideát, mert az politikai ellenfeleitől származik.

Hisszük, hogy nálunk is belátják végre, hogy két különböző dolog az országos és a városi politika. Az előbbiben ellenfélként állhatunk szemben, az utóbbiban azonban, ha helyesen akarjuk üzni, egygyé kell lennünk, mert csak így leszünk képesek eredményes munkásságot kifejthetni.

És ennek az egygyé oldásnak semmi komolyabb akadály sincs. Amint mindkét oldalon képesek leszünk arra, hogy ebben vagy abban a törvényhatósági bizottsági tagban a város vezetőjét lássuk és ne a valamely politikai párthoz tartozó egyént, amint az egyes

kormányzati tényeket mindenek elejébe helyezve a városi érdekeket, a mindenkori többség nem fujja fel erővel politikai ügygyé, szóval, amint otthon hagyjuk a politikai pártszenvédeleket és ezek nélkül látogatunk el a város közgyűlési termébe, már be is következett az az oly sóvárogva óhajtott együttműködés.

Mi meg fogjuk tenni kötelességünket.

Többször figyelmeztetni fogjuk városunk vezetőit ezekre az aranyigazságokra és hisszük, hogy a város érdekeiből fakadó ezen figyelmeztetéseknek a jövőben kézzelfoghatólag kimutatható fogantaja lesz.

Az ellenkező álláspont sok, nagyon sok kárt okozott már városunknak, igazán itt az idő, hogy okuljunk is végre ezeken a károkon!

Megjegyzések

Az ősdi, elavult, abszolút konzervatív felfogás a művelődés, a továbbhaladás legnagyobb kerékkötője. Ez az akxiomák közé sorolható tény bővebb bizonyításra nem szorul. Még a tekintetünkkel sem kell messzire mennünk. Egy valamire való,

térképről már leolvashatjuk, szép sorjában, kelet felé azokat a népeket és nemzeteket, amelyek a liberalizmus szavát még a szótárból sem ismerik és hol nevetve, hol szinte bárgyú bámulattal olvassák vagy nézik a nyugat nemzetek fejlődését.

A gyakorlati élet legjobb ismerői az angolok. A kereskedő is legjobban ismeri azt a portekáját, amelyből legtöbbet adott el és amelyikből meggazdagodott. Ezt a hatalmas szigetnépet is a praktikus élet tette nyaggyá és gazdaggá. Ennek a valónak egy ragyogó példáját adták a minap.

Anglia ugyanis a mi madár- és fapunk mintájára (ami persze nálunk már rég meg van és így valahogy valamelyik sovíniszta afeletti örömeiben, hogy nálunk ezt így olvassa, el ne küldjön hamarjában a cízfizetést a lapunkra mindjárt két példányban) egészségi napot rendez. Tán felesleges is megmagyaráznom a szép eszme lényegét.

Az év egyik napján mindazon helyeken, ahol a nép bármely rétegébe előszóval vinni lehet, az ember egészségről beszélnek. Tehát azon a napon Anglia összes tanító és oktató elemei az egészséges emberről beszélnek. És nemcsak szóval, hanem tettel is demonstrálnak ezen a napon a higiéné mellett. Az összes korszakokat, mulatóhelyeket zárva tartják, szeszes italokat még üzletekben sem árulnak stb. stb.

Arra azonban, ami ezek után következnék, már nem vállalkozhatom. A mi szegény, nagyon is szegény közegészségügyünkön írni és kimutatni egy ilyen egészségi nap elképzelhetlen fontosságát nálunk, a szesz monarchiájában, ebben az országban, ahol semmi sem olyan olcsó, mint az egészség, ahol ép a legolcsóbb pálinka veszi el a legtöbb egészséget erre igazán kicsi volna a lapunk. De nem is erről akarok most írni.

Ha szereti az egészségét,
csakis „DENIKO” szivart és szivarkát szívjon!

MERT:

a „Deniko” gyártmányokból a főfájást, köhögést és a rekedtséget előidéző szabad állapotban lévő nikotin egy szabadalmazott eljárással kivonatott, míg a dohány ízét és zamátját szolgáltató, az egészségre nem ártalmas, legtöbbszörre almasavhoz és citromsavhoz kötött nikotint továbbra is élvezheti. — Ugy az általános eladási, mint a bel- és külföldi különlegességi dohányok, szivarok és cigaretták, kaphatók

denikotizálva **BAJÁN KIZÁRÓLAG**, de csakis eredeti dobozokban a Deniko r. t. Budapest, nikotinmentes dohánytermékek árusító vállalatának bajai fiókjában

Drescher Gyulánál.

Hanem egy csekeységről. Olyan parányi kis munka, hogy észre se veszik és kész. Nem telik bele egy jó negyedóra sem és egy ország boldogulásának első tégla kész.

Irjon fel Baja városa egy egészségügyi nap rendezését. Irjon fel és irjon át, vagy ahogy tetszik, de kezdje meg. Hiszen, amint mondtam, nem kerül több fáradságba, mint egy oldal megírásába. Esmét, okot, anyagot, azt ne is tegyen bele. Nincs az az ember, aki közegészségügyünk mostoha voltát ne ismerne . . .

Egyet elérünk, annyi bizonyos: az erkölcsi dicsőséget, az elsőséget.

Ne nevéssünk rajta . . . Erre a koldus városra ráfér ez is.

Közgazdaság

A hajózás megszüntetése.

A „Magyar királyi folyam- és tengerhajós részvénytársaság” igazgató-sága közölni teszi, hogy a menetrendszerű személyhajókat Zimony—Orsova és Turnseverin—Galac között, amennyiben azt az időjárás korábban nem követelné erre az évre a következő módon szünteti meg: Utolsó menet Orsováról Zimonyba december 13-án és Zimonyból Orsovára december 14-én. Turnseverinből Galacra december 14-én, Galacról Turnseverinbe pedig december 15-én. — Közölni teszi továbbá, hogy menetrendszerű hajókat Vukovár és Ujvidék között, tekintettel az előrehaladott évadra, december 10-én esedékes fölfelé menettel megszünteti. A nevezett vonal állomásainak személy- és áruforgalma tehát a fentemlített napon erre az évre megszűnik. — Közölni teszi végül, hogy tekintettel az előrehaladott évadra, menetrendszerű hajókat Bosnara és Mitrovica között december 10-ével megszünteti. A nevezett vonal állomásainak személy- és áruforgalma tehát, a fentemlített napon erre az évre megszűnik.

Gazdasági előadások a Köztelken. Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” által rendezett háromnapos gazdasági előadási ciklust befejezték. Ujhelyi Imre, a magyaróvári gazdasági akadémia igazgatója az időszakos szarvasmarhatenyésztés kérdéséről tartott nagy figyelemmel kísért előadást. Utalt öt év előtt tartott előadására, mely alkalmalmal először ismerte el a gázdalközönség nyilvánosan annak a tenyésztésnek a helyességét, amelyet hasznosító-tenyésztésnek neveznek s amelyet Mosonmegye 1896 óta követ. Magyarország állállománya 1895-től 1911-ig 67 millióról 73 millióra emelkedett, ami 8-6 százaléknak felel meg 16 év alatt. E szaporulat, bár kevés, Magyarország szarvasmarha-

tenyésztésének fejlődését még sem lehet elvitatni. A nyugati marha szaporodik el, amelyek hasznosítása nagyobb, mint a magyar marhának. Ámde az országos átlagban körülbelül 900 literet kitevő tejelési átlag még mindig csekély. Ezt a gazda jövedelmének gyarapítása szempontjából emelni kellene, amit a gazdák rendszerint fajtaváltoztatással kísérnek meg. Ehhez a tejelési átlag fejlesztéséhez hozzájárul nagy mértékben a kezelés is. A tejhamisítás szempontjából igen időszerű, hogy a kannákban szállított tej megóvassék a hamisítástól. Ezért a most forgalomba hozott tejeskanna záruk alkalmazása ugyancsak fontos. Szólt ezután Ujhelyi a tejelés ellenőrző egyesületek és tejelőversenyek fontosságáról, az egyes állati betegségekről s végül megjelölte az eljárásokat és módokat, melyek lehetővé teszik, hogy a gazdaközönség ellenük sikeresen védekezhessek. — Weiser István dr. a takarmány szerves anyagainak lehetőségét tárgyalta. Előadta az okokat, melyek a szervesanyagcsere megzavarását és így különböző csontmegbetegedést okozhatnak. — Groffits Gábor az újításokról tartott előadást a mezőgazdasági építészetről. A Németországban nagy gonddal és alaposan gyűjtött statisztikai adatokat véve alapul, megállapítja, hogy hazánkban, ha áttérünk a belterjes gazdálkodásra, a gazdasági épületek közel tízezer millió korona értéket fognak képviselni.

Uj vicinális Szabadka-Kalocsa között.

Redner Jenő szabadkai mérnök a kereskedelemügyi minisztériumtól előmunkálati engedélyt kapott egy új vasuti vonal kiépítésére, amely Szabadkáról kiindulva: Felsőkelebia, Tompa, Tinójarás pusztán át Jánoshalma állomásig s innen Császártöltésen át a kalocsabajai vonat Hajós állomásáig fog közlekedni, ahol csatlakozást nyer az új vicinálshoz Kalocsáig. Az új vonal tehát közvetlen összeköttetést biztosít Szabadka és Kalocsa között, de kihatással lesz az új vonal Szabadka környéki igen népes puszták gazdasági életére is, a melyek az utak rossz sága miatt s a portól, nem üzhettek a belterjes termeléshez szükséges anyagokat is csak igen drá-

gán szállíthatták maguknak eddig. A szabadkai piacot is érdekli ez az új vonal, mert általa Tompa, Kelebia, Tinójarás jobban bekapcsolódnak mezőgazdasági és élelmiszer termékeikkel a város forgalmába, amely a piaci árakat remélhetőleg leszállítani fogja.

Hirek.

Uj doktor. A budapesti tudományegyetemen f. hó 6-án, szombaton avatták jogi doktorrá kápolnai Monaszterly Sándor.

A kalocsai érseki uradalom átadása. A kalocsai érseki uradalom átadása december hó 5-én kezdődött. E célból a minisztérium kiküldötteiként megjelent Madách Emánuel miniszteri osztálytanácsos, Aggházy Gyula számvevőügyi aligazgató és Rébel Antal miniszteri számtanácsos; a hercegprímás megbízottai Hajdu István primási jószágigazgató, Perényi Árpád a primási uradalmak főszámvevője. A kalocsai főképtalan képviselőben Macskovics Pál dr. pápai preláus, káptalani jószágkormányzó, a kalocsai érseki uradalom részéről Harlikovics Mátyás jószágigazgató vesznek részt az átadásnál. A munkálatokat pénteken kezdték meg és amint hírlik, hamarosan el is készülnek vele.

Kedélyes estélyt rendez a Kereskedő Ifjak Egylete december 13-án este 8 órakor saját helyiségeiben. A műsort nem árulja el a meghívó, azonban mi elárulhatjuk, hogy a kedélyes este valójában kedélyesnek és mulattatónak ígérkezik, mert az agilis rendezőség a műsort érdekes, vidám kabaré-számokból, pompás slágerekből állította össze. Belépőjegyeket a kedélyes estére előre lehet váltani Goldschmidt és Takács, Reich Farkas fia és Reich Bernát cégeknél. A jegyek árai: családjegy 2 korona 50 fillér, személyjegy 1 korona.

A liceális előadás, amely december 8-án délutánra volt hirdetve. elmaradt, mert az előadó dr. Herman korozsvári egyetemi magántanár lekeste a csatlakozó vonatot és nem érkezett meg Bajára. Előadása iránt pedig nagy érdeklődés nyilvánult meg és az ipartestületi székház díszterme pedig zsufolással megtelt publikummal.

Betörés. Ort Mihály feljelentést tett a rendőrségen, hogy december 4-én éjjel 11 órakor ismeretlen tetesek benyomták Patak-utcai lakása ablakát és az ablakzárnyat kifeszítve bemásztak a szobájába, ahonnan 50 korona értékű ruhaneműt és ágyneműt elloptak. A feljelentés után a csendőrség megindította a nyomó-

zást, a loptott tárgyakat meg is találta már a városi zálogintézetben, a tolvajok azonban mindeddig nem kerültek kézre.

Gyermekek a bíró előtt. Öt fiatal-korú gyermek felett itélkezett tegnap dr. Rác Károly, a fiatalkorak bírója. A gyermekek között van egy 9 éves, aki fát lopott, van egy 13 éves, aki annyira vetemedett, hogy munkaközben kilopott a gazdája zsebéből 190 koronát, vannak aztán olyanok, akik nem loptak, hanem — nagy legények módjára — bicskáltak, verekedtek.

A karácsony előtti vasárnap munkaszünete.

A kereskedelemügyi miniszter néhány évvel ezelőtt rendeletet adott ki, a mely szerint Budapest székesfőváros területén a karácsonyt megelőző vasárnap az ipari és kereskedelmi elárusítást és házhoz szállítást egész napon át egyszersmindenkorra megengedte.

A vidéken azonban a szóban levő vasárnap egész napon át az ipari és kereskedelmi elárusítás és házhoz szállítás csak az esetben végezhető, ha a miniszter azt engedélyezi.

Az OMKE az utóbbi értelemben tett most a kereskedelemügyi miniszternek előterjesztést, kérve, függessze fel az ez évi december hó 21-ére eső vasárnapra a munkaszünetet külön rendelettel a vidékre is.

Főmunkatárs:

Dr. POLLERMAN ARTHUR.

Segéd-szerk.: FISCHEL FERENCZ

Hirdetések.

Ügyvédi irodák
irodai és könyvelési teendőben
járta egyén alkalmazást keres.
Czime a kiadó-hivatalban.

Ébenfa fuvola
eladó. Tóth K.
utca 62. szám.

**Hirdetések
jutányos áron
felvételnek a**

B A J A
kiadóhivatalában

Kazal József

könyvnyomdájában,
a Központi szállóval szemben.
Telefonszám 45.

Új szállítási vállalat.

Van szerencsém a n. é. közönség
szives tudomására hozni, hogy

Baján, Tóth Kálmán-utca 27. sz.
alatt

szállítási vállalatot

létesítettem.

Elvállalok mindennemű vasuti és
hajózási fuvarozást valamint
butorszállítást és

egész költözködések
jutányos ár mellett.

Amidőn gyors és megbízható kiszol-
gálásról biztosítom a t. közönséget,
egyben nagybecsű támogatását kérem
és vagyok kiváló tisztelettel

Manhold-féle

szállítási vállalat

Baja, Tóth Kálmán-utca 27. szám.
Telefonszám 192.

**Tengeri
moslák
!eladás!**

Szarvasmarhának,
lónak, sertésnek kitünő
takarmány. Hektója 80 fill.
Kapható Spitzer Károly és
Fiai szeszgyárában Baján.
Naponta frissen gyártva!

Tyukszem, Excelsior

börkeményedés, szemölcs
HINTÓPOR
48 óra alatt eltűnik a „CANNABIN”
48 óra alatt elmulasztja
használata után. Üvegeje 1 kor., a kéz-, láb- és hónaljzizadást,
postadíjjal 1.40 kor. 1 doboz 1 kor., postadíjjal 1.40 kor.,
Három üveg bérmentve 3 korona. 3 doboz bérmentve 3 kor.

Hizalásra legalkalmasabb 40% phosphorsavat tartalmazó

Takarmánymész,

mellyel a disznóknál nagyon könnyen 300 kiló hizalási súly érhető el.
Alkalmazható azonnal baromfi, borjúk, juhok, marhák, ökrök és lovak-
nál. 4¼ kiló ára, mely hónapokig elég 5 kor. 80 fillér utánvétellel bér-
mentve. — Utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése mellett küldi:

Dr. FLESCHE. „Korona“-gyógyszertára Győr 99.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tuda-
mására hozni, hogy

úriszabó üzletemet
Mátyás király-tér 10-ik szám alá,
(járásbírósg átellenébe) helyeztem át,

Készítek elegáns férfi- és gyermek-ruhákat.
Javítást és vasalást elfogadok jutányos árban.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri
tisztelettel

Babocsay Károly.

**INGYEN, ráfizetés nélkül becserél öreg, használt
gramfonlemezeket ujakra WAGNER
„Hangszerkirály“ Budapest, József-körút 15. szám.
Árjegyzék ingyen. Cimre ügyeljen.**

Egy jó ház-
ból való fiu

tanulóul

azonnal
felvétetik
a lap kiadójanál.

Hegedüs József
épület- és butorasztalos
Baja, Rókus-utca 43.

ELFOGAD mindennemű
ASZTALOSMUNKÁT a legjobb
kivitelben.

KÉSZIT tartós konyhabutorokat,
előszoba mángorlókat raktáron
tart. Minden e szakmába vágó
munkákat elvállal

a legjutányosabb árban.

Értesítés.

Tisztelettel értesítjük a n. é. kö-
zönséget, hogy a „Bajai Független
Ujság“, a „Bajai Hírlap“ és a „Baja“
kiadóhivatala közt az árverési hirdet-
mények, családi értesítések és felül-
fizetések hirdetési árait nézve a
következő megállapodás jött létre:
Ingó árverési hirdetmény . . . 8 K
Ingatlan árverési hirdetmény . . . 15 K
Csódhirdetmény . . . 20 K
Eljegyzési hir . . . 3 K
azzal a megjegyzéssel „min-
den külön értesítés helyett“ 5 K
Házassági hir . . . 3 K
Gyászjelentés a szövegben . . . 5 K
„ a hirdetések közt 3 K
Részvét köszönő nyilatkozat . . . 3 K
Felülfizetések közlése soron-
ként . . . 20 fillér.

Tisztelettel
a Kiadóhivatal.

Elvállal mindennemű
díszes vasrácskapuk, üzletli
vasredőnyök, sárcsok, ujon-
nan szabadalmazott

fürdőszobák készítését

Költségvetéseket és rajzokat
díjtalanul készít.

Glasz Lipót

épület-, műlakatos- és
vizvezeték-szerelő műhelyét Flórián-utca
16-ik szám alá, saját házába helyezte.

Javításokat azonnal
és olcsón eszközöl.

Szivattyus kutak
jókarban tartását évi kezelésre
elvéllalja.

Saját szabad. tábori ágyak!

Felvétetik egy fiu

tanulóul

Kazal József könyvnyomdájában.

Minden izlésnek megfelelő
CSINOS DIVATOS
fényképeket

ugyszintén
fényképnagyításokat
KÉSZIT

Nesselroth Bernát fényképész
Baja, Szent István-tér II-ik szám.
(Fischer-ház.)

Papir- és írószer-kereskedés

■ KÖNYVNYOMDA ■

KAZAL JÓZSEF - BAJA

Telefon 45

Vörösmarty Mihály-utca 6

Telefon 45

Könyvnyomdai munkák készítése a legizlésesebb
kivitelben. Ügyvédi és községi nyomtatványraktár

Hazai Általános Biztosító Részvény-Társaság.

A társaság elvállal biztosításokat

tűz- és jégkárak ellen (a villámcsapás által okozott tűzkárokat is
negtéri). A biztosítás egyéb ágazataiban is a közönség rendelke-
zésére áll. Díjtételei olcsók és előnyök, kárait gyorsan és méltá-
nyosan rendezi, ügyfeleinek érdekeit minden tekintetben megóvjá.

Kötvénykiállító főugynökség: B A J A.

(Városi bérház.)

Fränkl Ignác

BAJA, Budapesti-ut 15.

Ajánlja dus raktárát elsőrendű

varró-, kötőgép-, kerékpárok- és grammofon-
okból, valamint mindezek alkatrészeiből.

J a v i t á s o k

szakszerű műhelyekben a legjutányosabban eszközöltetnek.

☛ Kedvező fizetési feltételek! ☛